

Paikallisten järjestelyerien käyttö kunta-alalla 1.5.2009

Kunnallinen työmarkkinalaitos

Anne Hotti
24.11.2009

Paikallisten järjestelyerien käyttö 1.5.2009

Yleistä:

Kunnallinen työmarkkinalaitos teki kuntiin ja kuntayhtymiin 1.5.2009 paikallisten järjestelyerien käyttöä ja kohdentumista koskevan tiedustelun. Lähetekirje ja tiedustelulomake ovat liitteessä 1. Kunnallisessa työmarkkinalaitoksessa on tehty vastaavanlainen selvitys myös vuosien 1998, 2000, 2002 - 2008 paikallisista järjestelyeristä.

1.5.2009 lukien oli kaikilla sopimusaloilla käytettävissä voimassa olevien virka- ja työehtosopimusten allekirjoituspöytäkirjan mukainen 0,3 %:n erä sekä 0,5 %:n suuruinen samapalkkaisuuspöytäkirjan mukainen erä.

Erät käytettiin kokonaan paikallisena järjestelyeränä (yhteensä 0,8 %) KVTES:ssa (muut kuin Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat), opetuslalla, teknisillä ja lääkäreillä. Tehy-pöytäkirjaan kuuluvilla paikallisena järjestelyeränä käytettiin KVTES:n allekirjoituspöytäkirjan mukainen 0,3 %:n erä ja 0,5 %:n samapalkkaisuuserä maksettiin yleiskorotuksena. Tuntipalkkaisilla paikallisena järjestelyeränä käytettiin 0,5 %:n suuruinen erä. Allekirjoituspöytäkirjan ja samapalkkaisuuspöytäkirjan yhteensä 0,8 % erästä oli 0,3 % sovittu tuntipalkkaisilla työntekijöillä käytettäväksi keskitetysti.

Kuten useana edellisenäkin vuonna, neuvottelut paikallisten järjestelyerien käytöstä venyivät monissa kunnissa ja kuntayhtymissä ja viimeiset vastaukset tiedusteluun saatiin vasta syksyllä 2009.

I KVTES:n paikallinen järjestelyerä 1.5.2009

KVTES:n piiriin kuului lokakuussa 2008 yhteensä 314 000 henkilöä. Tiedustelu kattaa 67 % koko KVTES -henkilöstöstä.

1. Korotusten suuruus

1.5.2009 paikallisen järjestelyerän suuruus oli KVTES:ssa (muut kuin Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat) 0,8 % ja Tehy-pöytäkirjaan kuuluvilla 0,3 %.

a) KVTES (muut kuin Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat)

Suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi erän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kuntayksiköistä 13 % käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,8 % palkkasummasta. Keskimäärin näiden enemmän jakaneiden järjestelyerä oli 1,1 % palkkasummasta. Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,88 % järjestelyerän piiriin kuuluvien palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä järjestelyerää keskimäärin 0,08 % -yksikköä.

b)Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat

Suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi myös Tehy-pöytäkirjaan kuuluvien erän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kuntayksiköistä 16 % käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,3 % palkkasummasta. Keskimäärin näiden enemmän jakaneiden järjestelyerä oli 0,6 % palkkasummasta. Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,35 % Tehy-pöytäkirjaan kuuluvien palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä järjestelyerää keskimäärin 0,05 % -yksikköä.

2. Korotusten kohdentamien

KVTES:ssa (mukaan lukien myös Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat) allekirjoituspöytäkirjan mukainen 0,3 %:n erä tuli käyttää paikallisten palkkausepäkohtien korjaamiseen ja palkkausjärjestelmän kehittämiseen paikallisesti siten, että korotuksilla tuetaan toimintojen ja tehtävien uudelleenjärjestelyjä. Järjestelyerää tuli kohdentaa niihin yksiköihin, jotka ovat toimintojen ja tehtävien uudelleenjärjestelyillä parantaneet toiminnan laatua ja tehokkuutta. Järjestelyerästä päätettäessä oli myös otettava huomioon, että esimiesasemassa olevien palkkaus on oikeassa suhteessa heidän alaistensa palkkaan nähden. Erä tuli käyttää tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistuksiin ja henkilökohtaisten lisien maksamiseen.

KVTES:n (muut kuin Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat) samapalkkaisuuspöytäkirjan mukainen 0,5 %:n paikallinen järjestelyerä tuli käyttää poistamaan naisten ja miesten perusteettomia palkkaeroja, paikallisten palkkausepäkohtien korjaamiseen ja palkkakilpailukyvyyn ylläpitämiseen. Järjestelyerä tuli kohdentaa erityisesti niihin yksiköihin, jotka ovat toimintojen ja tehtävien uudelleenjärjestelyillä parantaneet toimintansa laatua ja tehokkuutta. Paikallinen järjestelyerä tuli käyttää tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistuksiin ja henkilökohtaisten lisien maksamiseen. Järjestelyerästä päätettäessä oli myös otettava huomioon, että esimiesasemassa olevien palkkaus on oikeassa suhteessa heidän alaistensa palkkaan nähden.

a) KVTES (muut kuin Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat)

Selvityksen mukaan järjestelyerästä käytettiin 81 % tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin. Henkilökohtaisiin harkinnanvaraisiin lisiin käytettiin 18 % erästä. Muilla tavoin kuten esim. yleiskorotusluonteisesti käytettiin loput 1 % erästä.

Paikallisen järjestelyerän kohdentuminen selvitettiin eriteltynä KVTES:n palkkahinnoitteluliitteiden mukaisissa henkilöryhmissä. Suurimman osuuden eli 20 % järjestelyerästä sai päivähoiton henkilöstö (liite 5, saajia 22 %). Seuraavaksi suurimman osuuden eli 19 % sai terveydenhuollon henkilöstö (liite 3, saajia 26 %) ja sosiaalihuollon henkilöstö sai erästä 18 % (liite 4, saajia 18 %).

Tiedustelun mukaan järjestelyvaroja sai 49 % KVTES:n (muut kuin Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat) piiriin kuuluvista.

b) Tehy-pöytäkirjaan kuuluvat

Tehy-pöytäkirjaan kuuluvien 0,3 %:n järjestelyerästä käytettiin 69 % tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin. Henkilökohtaisiin harkinnanvaraisiin lisiin käytettiin 17 % erästä. Muilla tavoin kuten esim. yleiskorotusluonteisesti käytettiin loput 14 % erästä.

Valtaosa eli 82 % järjestelyerästä sai terveydenhuollon hoitohenkilöstö (liite 3, saajia 92 %). Tämä on luonnollista, sillä suurin osa Tehyyn kuuluvista työskentelee näissä ammattiryhmissä. Järjestelyerästä sai 7 % sivistystoimen henkilöstö (liite 2, saajia 1 %) sekä päivähoiton henkilöstö sai 6 % erästä (liite 5, saajia 5 %).

Tiedustelun mukaan järjestelyvaroja sai 41 % Tehy-pöytäkirjaan kuuluvista.

II Opetusalan paikallinen järjestelyerä 1.5.2009

Opetusalan sopimukseen kuului lokakuussa 2008 yhteensä 67 000 henkilöä. Tiedustelu kattaa 58 % koko opetusalan henkilöstöstä.

1. Järjestelyerän suuruus

Opetusalan sopimuksessa oli käytettävissä 1.5.2009 lukien 0,8 %:n suuruinen paikallinen järjestelyerä.

Opetusalan sopimuksessa suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi 1.5.2009 järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena. Vain 10 kuntaa/kuntayhtymää (5 %) käytti järjestelyerään 0,8 prosenttia suuremman osuuden palkkasummastaan. Enemmän käyttäneissä kuntayksiköissä erä oli keskimäärin 0,88 % palkkasummasta..

Paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli keskimäärin 0,8 % opetusalan palkkasummasta.

2. Korotusten kohdentamien

Sekä allekirjoituspöytäkirjan mukainen 1.5.2009 voimaan tuleva 0,3 %:n erä että samapalkkaisuuspöytäkirjan mukainen 0,5 % erä jaettiin opetusalalla samoilla perusteilla kuin KVTES:ssa (ks. edellä). Kuten KVTES:ssa erät tuli käyttää tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistuksiin ja henkilökohtaisten lisien maksamiseen.

Selvityksen mukaan järjestelyerästä käytettiin kohdennetusti tehtäväkohtaisen palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin 59 %, henkilökohtaisen lisän harkinnanvaraisen osaan 28 % yleiskorotusluonteisesti 9 %, sekä jollain muulla tavalla 4 % erästä.

Paikallisten järjestelyerien kohdentuminen liitteittäin käy ilmi jäljempänä olevasta taulukosta.

Järjestelyvaroja sai 1.5.2009 42 % opetusalan sopimukseen kuuluvista.

III Teknisten paikallinen järjestelyerä 1.5.2009

Teknisten sopimukseen kuului lokakuussa 2008 yhteensä 26 000 henkilöä. Tiedustelu kattaa 68 % koko teknisten henkilöstöstä.

1. Järjestelyerän suuruus

Teknisen sopimuksessa oli käytettävissä 1.5.2009 lukien 0,8 %:n suuruinen paikallinen järjestelyerä.

Teknisten sopimuksessa suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kunnista ja kuntayhtymistä 24 (9 %) käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,8 % palkkasummastaan. Enemmän käyttäneissä kuntayksiköissä erä oli keskimäärin 1 % palkkasummasta..

Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,83 % TS:n palkkasummasta.

2. Korotusten kohdentamien

Sekä allekirjoituspöytäkirjan mukainen 1.5.2009 voimaan tuleva 0,3 %:n erä että samapalkkaisuuspöytäkirjan mukainen 0,5 % erä jaettiin teknisillä samoilla perusteilla kuin KVTES:ssa (ks. edellä). Kuten KVTES:ssa erät tuli käyttää tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistuksiin ja henkilökohtaisten lisien maksamiseen.

Selvityksen mukaan järjestelyerästä käytettiin kohdennetusti tehtäväkohtaisen palkkojen korotuksiin 71 % erästä ja henkilökohtaisen lisän maksamiseen käytettiin 28 % erästä sekä jollain muulla tavoin 1 % erästä.

Teknisten 1.5.2009 järjestelyerästä 33 % kohdennettiin palkkaryhmään I, 46 % palkkaryhmään II ja 21 % palkkaryhmään III. Järjestelyerää saavista 45 % oli palkkaryhmässä I, 40 % palkkaryhmässä II ja 15 % palkkaryhmässä III.

Järjestelyvaroja sai 43 % teknisten sopimukseen kuuluvista.

IV Lääkärien järjestelyerä 1.5.2009

Lokakuussa 2008 lääkärien virkaehtosopimukseen kuului 14 000 lääkäriä. Tiedustelu kattaa 86 % kaikista sopimusalaan kuuluvista.

1. Järjestelyerän suuruus

Lääkärisopimuksessa oli käytettävissä 1.5.2009 lukien 0,8 %:n suuruinen paikallinen järjestelyerä.

Lääkärisopimuksessa suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kunnista ja kuntayhtymistä vain 5 käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,8 % palkkasummastaan. Enemmän käyttäneissä kuntayksiköissä erä oli keskimäärin 1 % palkkasummasta.

Keskimäärin 1.5.2009 paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,82 % lääkärien palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä järjestelyerää keskimäärin 0,02 % -yksikköä.

2. Korotusten kohdentamien

Sekä allekirjoituspöytäkirjan mukainen 1.5.2009 voimaan tuleva 0,3 %:n erä että samapalkkaisuuspöytäkirjan mukainen 0,5 % erä jaettiin lääkäreillä samoilla perusteilla kuin KVTES:ssa (ks. edellä).

Muutosten merkittävyys huomioon ottaen sopijaosapuolet suosittelivat, että lääkärien 1.3.2008 ja 1.5.2009 järjestelyeriä tarkasteltaisiin paikallistasolla yhtenä kokonaisuutena, ja että todettujen palkkauseräkohtien korjaaminen jaksotettaisiin käytettävissä olevien järjestelyerien puitteissa tarkoituksenmukaisella tavalla em. ajankohtiin.

Paikallinen järjestelyerä käytettiin tehtäväkohtaisten palkkojen korotuksiin ja/tai henkilökohtaisiin lisiin. Erää voitiin käyttää myös omalääkärien väestöosien ja/tai käyntipalkkioiden korotuksiin. Paikallisia eriä kohdennettaessa oli otettava huomioon erikoismaksuluokkajärjestelmän päättymisestä johtuvat muutokset sairaaloiden erikoislääkärien palkanmuodostukseen. Paikallisesti voitiin sopia mm. siitä, että osa erikoismaksuluokkajärjestelmän päättymiseen perustuvasta järjestelyerästä erotetaan erilliseksi eräksi, joka käytetään vuosittain suoriteperusteisiin korvauksiin, tulospalkkoihin yms. työsuorituksesta ja tuloksesta riippuviin palkkatekijöihin. Mikäli em. erää myöhemmin käytetään lääkärien tehtäväkohtaisten palkkojen korotuksiin tai henkilökohtaisiin lisiin, suoriteperusteisiin korvauksiin erotettu erä pienenee vastaavasti.

Järjestelyerästä kohdennettiin 79 % tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin. Henkilökohtaisten lisien maksamiseen käytettiin 20 % ja jollain muulla tavoin 1 % järjestelyerästä.

57 % erästä kohdennettiin erikois- ja yleislääkärien oikeudet omaaville lääkäreille ja hammaslääkäreille (ml. tk -lääkärit ja tk -hammaslääkärit). Erästä 37 % saivat johtavat/vastaavat lääkärit, yllilääkärit sekä näitä vastaavat hammaslääkäriyhmät. Koulutuksessa olevat lääkärit ja hammaslääkärit saivat erästä 4 % ja muut lääkäriyhmät 3 %.

Korotuksia lääkäreistä sai 42 %.

V Tuntipalkkaisten järjestelyerä 1.5.2009

Lokakuussa 2008 tuntipalkkaisten työehtosopimukseen kuului 15 000 työntekijää. Tiedustelu kattaa 64 % kaikista tuntipalkkaisista työntekijöistä.

1. Järjestelyerän suuruus

Tuntipalkkaisilla paikallisena järjestelyeränä käytettiin 0,5 %:n erä. Allekirjoituspöytäkirjan ja samapalkkaisuuspöytäkirjan yhteensä 0,8 % erästä oli 0,3 % sovittu käytettäväksi keskitetysti.

TTES:ssa valtaosa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi 1.5.2009 järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena. Enemmän käyttäneitä kuntayksiköitä oli 31 (23 %). Enemmän käyttäneillä järjestelyerän suuruus oli keskimäärin 0,64 %.

Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,52 % tuntipalkkaisten palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä keskimäärin 0,02 % -yksikköä.

2. Korotusten kohdentamien

Samapalkkaisuuspöytäkirjan mukainen 0,5 % paikallinen järjestelyerä tuli käyttää samoilla perusteilla kuin KVTES:n järjestelyerä (ks. edellä).

Järjestelyerästä kohdennettiin 64 % perustuntipalkkojen tarkistamiseen aikapalkkauksessa ja henkilökohtaiseen lisäksi aikapalkkauksessa käytettiin 29 % järjestelyerästä. Suoritus- eli urakkipalkkaukseen käytettiin 7 % erästä.

Yli puolet järjestelyerästä (55 %) kohdennettiin palkkaryhmään I B. Seuraavaksi eniten saivat palkkaryhmissä I C (19 %) ja I A (14 %) työskentelevät tuntipalkkaiset työntekijät.

Korotuksia sai 48 % kaikista tuntipalkkaisista.